

Czwartek, 16 września 2021 r.

P9_TA(2021)0389

Tłumienie przez rząd protestów i rządowe represje wobec obywateli na Kubie

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 16 września 2021 r. w sprawie tłumienia przez rząd protestów i rządowych represji wobec obywateli na Kubie (2021/2872(RSP))

(2022/C 117/10)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Kuby, w szczególności rezolucję z 10 czerwca 2021 r. w sprawie sytuacji w zakresie praw człowieka i sytuacji politycznej na Kubie ⁽¹⁾, rezolucję z 28 listopada 2019 r. w sprawie Kuby – sprawa José Daniela Ferrera ⁽²⁾ oraz rezolucję z 5 lipca 2017 r. w sprawie projektu decyzji Rady w sprawie zawarcia, w imieniu Unii Europejskiej, Umowy o dialogu politycznym i współpracy (PDCA) między Unią Europejską a jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Kuby, z drugiej strony ⁽³⁾,
- uwzględniając Umowę o dialogu politycznym i współpracy między Unią Europejską a Kubą, podpisaną 12 grudnia 2016 r. i tymczasowo stosowaną od 1 listopada 2017 r. ⁽⁴⁾,
- uwzględniając formalny dialog dotyczący praw człowieka między UE a Kubą, odbywający się w ramach PDCA UE–Kuba, a w szczególności trzeci dialog z 26 lutego 2021 r.,
- uwzględniając oświadczenie w sprawie niedawnych wydarzeń na Kubie, wydane 29 lipca 2021 r. w imieniu Unii Europejskiej przez wiceprzewodniczącego Komisji / wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa,
- uwzględniając Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych oraz inne międzynarodowe traktaty i instrumenty dotyczące praw człowieka,
- uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka, której Kuba jest sygnatariuszem,
- uwzględniając pismo Komitetu ONZ ds. Wymuszonych Zaginięć zawierające wniosek o podjęcie pilnych działań i wezwanie do władz kubańskich do udzielenia odpowiedzi w sprawie 187 zaginionych osób,
- uwzględniając oświadczenie wysokiej komisarz ONZ ds. praw człowieka Michelle Bachelet z 16 lipca 2021 r., w którym wezwała ona Kubę do uwolnienia zatrzymanych demonstrantów,
- uwzględniając oświadczenie Międzypaństwowej Komisji Praw Człowieka (IACHR) i jej specjalnych sprawozdawców z 15 lipca 2021 r.,
- uwzględniając Wytyczne UE w sprawie obrońców praw człowieka oraz Wytyczne UE w sprawie praw człowieka dotyczące wolności wypowiedzi w internecie i poza nim,
- uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej ⁽⁵⁾, a w szczególności jej art. 12 dotyczący wolności zgromadzania się i stowarzyszania się,
- uwzględniając skargę z 8 września 2021 r. złożoną przez Kubańskie Obserwatorium Praw Człowieka (OCDH) do specjalnego przedstawiciela UE ds. praw człowieka Eamona Gilmore'a w sprawie represji stosowanych wobec demonstrantów,
- uwzględniając konstytucję kubańską i kubański kodeks karny,

⁽¹⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2021)0292.

⁽²⁾ Dz.U. C 232 z 16.6.2021, s. 17.

⁽³⁾ Dz.U. C 334 z 19.9.2018, s. 235.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 337 I z 13.12.2016, s. 3.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 326 z 26.10.2012, s. 391.

Czwartek, 16 września 2021 r.

- uwzględniając dekret z mocą ustawy nr 35 w sprawie telekomunikacji, technologii informacyjno-komunikacyjnych i wykorzystania widma radiowego oraz rezolucję nr 105 z 2021 r. dotyczącą rozporządzenia w sprawie krajowego modelu interwencji w odpowiedzi na cyberincydenty w Republice Kuby,
 - uwzględniając art. 144 ust. 5 oraz art. 132 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że 11 lipca 2021 r. tysiące Kubańczyków wyszły na ulice ponad 40 miast, aby pokojowo zaprotestować przeciwko chronicznym niedoborom leków i innych podstawowych towarów, ogólnej niewłaściwej reakcji na pandemię COVID-19 oraz systematycznemu ograniczaniu praw człowieka, w szczególności wolności wypowiedzi i zgromadzeń, przez władze kubańskie; mając na uwadze, że były to największe protesty na Kubie od tzw. powstania Maleconazo w 1994 r.;
- B. mając na uwadze, że kubańskie władze zareagowały skrajną przemocą i represjami wobec demonstrantów i obrońców praw człowieka; mając na uwadze, że prezydent Miguel Díaz-Canel wyraźnie wezwał wszystkich zwolenników rządu, w tym jednostki sił specjalnych, takie jak „Czarne Berety” – elitarny oddział Rewolucyjnych Sił Zbrojnych – do walki z pokojowymi demonstrantami, co zaostrzyło przemoc, sprawiło, że setki cywilów odniosło rany, i doprowadziło do przeszukań przez policję, aresztowań w domach demonstrantów i przemocy ze strony policji;
- C. mając na uwadze, że kubańskie władze przyjęły nowe metody represji, takie jak zawieszanie, cenzura i kontrola usług telekomunikacyjnych oraz nadzór nad nimi, co stanowi naruszenie prawa międzynarodowego praw człowieka, aby móc kontrolować i ukrywać poważne naruszenia praw człowieka, których się dopuszczają; mając na uwadze, że kubańskie władze muszą chronić i gwarantować prawa człowieka, takie jak wolność pokojowego zgromadzania się i wolność wypowiedzi, bez dyskryminacji ze względu na poglądy polityczne, a także przestrzegać międzynarodowych standardów praw człowieka z poszanowaniem zasad legalności, wyjątkowości, odpowiedzialności i konieczności;
- D. mając na uwadze, że dekret z mocą ustawy nr 35 aktualizuje kubańskie ramy prawne dotyczące procedur i warunków uzyskiwania wymaganych zezwoleń na użytkowanie krajowego widma radiowego i nakłada na operatorów telekomunikacyjnych obowiązki zawieszania, monitorowania, przechwytywania i kontrolowania użytkowników oraz przekazywania informacji o nich władzom kubańskim; mając na uwadze, że dekret ten jest uznawany na arenie międzynarodowej za nielegalny; mając na uwadze, że w rezolucji nr 105 ustanowiono rozporządzenie w sprawie ogólnie pojętych cyberincydentów, które gwarantuje ramy prawne ścigania osób fizycznych za szereg zarzutów oraz umożliwia nakładanie sankcji, konfiskowanie telefonów komórkowych i komputerów oraz przeprowadzanie przeszukań w domach, a nawet pozwala rządowi na ułatwianie wszczynania postępowań karnych w sprawie przestępstw wymienionych obecnie w kodeksie karnym, których definicje uznawane są na arenie międzynarodowej za nielegalne; mając na uwadze, że dekret z mocą ustawy nr 370, również uchwalony po zatwierdzeniu nowej konstytucji z 2019 r., ogranicza wolność wypowiedzi w sieciach społecznościowych;
- E. mając na uwadze, że reżim odciął dostęp do internetu na kilka dni, tak aby obywatele nie mogli publicznie zgłaszać aktów represji ani naruszeń praw człowieka, których doświadczali; mając na uwadze, że kubański minister spraw zagranicznych Bruno Rodríguez określił amerykańską próbę przywrócenia sygnału internetowego na wyspie mianem „agresji”;
- F. mając na uwadze, że IACHR i wysoka komisarz ONZ ds. praw człowieka potępiły represje stosowane przez państwo kubańskie oraz użycie siły w odpowiedzi na pokojowe protesty, zaapelowały o szybkie uwolnienie wszystkich osób zatrzymanych oraz wezwały rząd kubański do podjęcia dialogu w celu rozwiązania podstawowych kwestii społecznych;
- G. mając na uwadze, że według doniesień OCDH 5 września 2021 r. liczba osób zaginionych lub zatrzymanych od protestów z 11 lipca 2021 r. wynosiła 1 306, w tym 27 nieletnich; mając na uwadze, że inne doniesienia organizacji pozarządowych, takich jak Prisoners Defenders, wskazują, że w tym okresie zatrzymano ponad 5 tys. osób; mowa jest w nich o arbitralnych zatrzymaniach, zatrzymaniach bez prawa kontaktu, wymuszonych zaginięciach, wykorzystywaniu przestępców do kryminalizacji udziału w protestach, torturach i złym traktowaniu, nadzorze i areszcie domowym oraz przemocy wobec demonstrantów; mając na uwadze, że 15 lipca 2021 r. Komitet ONZ ds. Wymuszonych Zaginięć wszczął pilne działania na Kubie w odniesieniu do 187 spraw na mocy art. 30 konwencji w sprawie wymuszonych zaginięć (oficjalne pilne działania AU nr 1200-1386/2021); mając na uwadze, że pomimo pełnego wejścia w życie PDCA Kuba zajmuje szóste miejsce na świecie pod względem liczby pilnych działań w sprawie wymuszonych zaginięć, które należy podjąć od 2017 r.;

Czwartek, 16 września 2021 r.

- H. mając na uwadze, że wśród zatrzymanych znalazło się wielu działaczy, dziennikarzy i przywódców opozycyjnych ruchów politycznych, m.in. José Daniel Ferrer, przywódca Unión Patriótica de Cuba (Patriotycznej Unii Kuby), którego miejsce pobytu jest dotychczas nieznanne, a także nauczycieli, studentów i artystów, m.in. Luis Manuel Otero Alcántara z Movimiento San Isidro; mając na uwadze, że policja potwierdziła zgon Diubisa Laurencia Tejedy, który został postrzelony w plecy podczas protestu w Hawanie;
- I. mając na uwadze, że laureaci Nagrody im. Sacharowa nadal doświadczają systematycznych represji, w tym arbitralnych zatrzymań, nalotów i obłążeń w domach oraz agresji i arbitralnych kar, co zostało udokumentowane zarówno przez OCDH, jak i Centro Cubano de Derechos Humanos; mając na uwadze, że w ciągu ostatnich trzech miesięcy Kobiety w Bieli doświadczyły co najmniej 318 takich represyjnych działań: 60 w czerwcu, 142 w lipcu i 116 w sierpniu; mając na uwadze, że laureat Nagrody im. Sacharowa Guillermo Fariñas Hernández potwierdził powyższe informacje pochodzące od organizacji praw człowieka i oświadczył, że on także od lat doświadczają systematycznych represji, jego rozmowy telefoniczne są monitorowane, po opuszczeniu domu jest systematycznie zatrzymywany po przejściu zaledwie kilkuset metrów, a tylko we wrześniu został arbitralnie zatrzymany trzy razy, ostatnio 8 września 2021 r.;
- J. mając na uwadze, że procesy wielu osób były skrócone i nie zapewniały minimalnych gwarancji sprawiedliwości proceduralnej, a skazano je za różne rodzaje przestępstw, w tym terroryzm, zakłócanie porządku publicznego, pogardę, podżeganie do popełnienia przestępstwa i rozprzestrzenianie epidemii; mając na uwadze, że kilka osób spośród aresztowanych uznaje się za więźniów sumienia;
- K. mając na uwadze, że ponad 8 tys. osób jest również przetrzymywanych w więzieniach, mimo że nie można im przypisać żadnego przestępstwa, a 2,5 tys. osób skazano na pracę przymusową z tego samego powodu, przy czym wszystkie te osoby oskarżono o „zagrożenie dla społeczeństwa wynikające z tego, że mogą popełnić przestępstwo”, a zarzut ten opiera się wyłącznie na ich „zaobserwowanym zachowaniu sprzecznym z normami socjalistycznej moralności” (art. 72–84 kubańskiego kodeksu karnego);
- L. mając na uwadze, że 5 lipca 2017 r. Parlament wyraził zgodę na PDCA, pod warunkiem że na Kubie nastąpi wyraźna poprawa sytuacji w zakresie praw człowieka i demokracji; mając na uwadze, że Parlament wielokrotnie potępiał łamanie praw człowieka na Kubie i podkreślał, że narusza ona art. 1 ust. 5, art. 2 lit. c), art. 5, 22 i 43 PDCA; mając na uwadze, że na Kubie nie poczyniono konkretnych postępów pod względem ogólnych zasad i celów umowy polegających na poprawie sytuacji w zakresie praw człowieka, a także mając na uwadze, że, wręcz przeciwnie, kubański reżim nasilił represje oraz naruszenia praw pracowniczych i praw człowieka, przy czym wzrosła liczba więźniów politycznych; mając na uwadze, że PDCA nie spełniła swojego podstawowego celu, jakim jest poprawa sytuacji w zakresie podstawowych wolności na Kubie;
- M. mając na uwadze, że państwo kubańskie nadal systematycznie narusza prawa pracownicze i prawa człowieka pracowników służby zdrowia wyznaczonych do pracy w misjach medycznych za granicą, co według ONZ jest równoznaczne z współczesnym niewolnictwem;
- N. mając na uwadze, że w rezolucji z 10 czerwca 2021 r. Parlament przypomina Europejskiej Służbie Działań Zewnętrznych, że udział społeczeństwa obywatelskiego w dialogu politycznym i projektach współpracy na mocy umowy to zasadniczy element PDCA oraz że należy niezwłocznie naprawić sytuację, w której społeczeństwo obywatelskie wyklucza się z funduszy współpracy lub z udziału w umowie, a umożliwia się udział i dostęp do funduszy współpracy tylko przedsiębiorstwom, w których państwo ma udział lub które kontroluje, a taka sytuacja ma miejsce od momentu podpisania umowy;
- O. mając na uwadze, że PDCA zawiera klauzulę praw człowieka, tj. standardowy i zasadniczy element umów międzynarodowych zawieranych przez UE, umożliwiającą jej zawieszenie w razie naruszenia postanowień o prawach człowieka;
- P. mając na uwadze, że OCDH oficjalnie zwróciło się o zastosowanie nowego systemu sankcji Unii Europejskiej wobec osób fizycznych lub instytucji państwowych zaangażowanych w poważne naruszenia praw człowieka na Kubie;
1. zdecydowanie potępia skrajne akty przemocy i represje wobec demonstrantów, obrońców praw człowieka, niezależnych dziennikarzy, artystów, dysydentów i przywódców politycznych opozycji, których dopuszcza się kubański rząd w następstwie protestów z 11 lipca 2021 r.; ubolewa nad tym, że doszło do ofiar śmiertelnych, i składa kondolencje krewnym ofiar;

Czwartek, 16 września 2021 r.

2. wzywa władze kubańskie do zaprzestania represji, uwolnienia wszystkich więźniów politycznych, więźniów sumienia i osób arbitralnie zatrzymanych wyłącznie za pokojowe manifestowanie wolności słowa i zgromadzeń oraz do zagwarantowania sprawiedliwości proceduralnej; potępia fakt, że reakcja rządu na te protesty obejmowała użycie „Czarnych Beretów” i grup cywilnych, które odpowiedziały na apel prezydenta Miguela Díaza-Canela o „obronę rewolucji”;
3. ubolewa, że władze kubańskie wykorzystały falę zatrzymań w następstwie protestów z 11 lipca 2021 r. do kryminalizowania uzasadnionych, pokojowych i demokratycznych żądań obywateli, odzyskania kontroli, przywrócenia atmosfery strachu wśród ludności oraz uciszenia najbardziej charyzmatycznych przeciwników w kraju;
4. wzywa do poszanowania praw człowieka laureatów Nagrody im. Sacharowa, którzy padają ofiarą ciągłych represji, i potępia arbitralne aresztowanie na ponad dwa miesiące José Daniela Ferrera, który został odizolowany od rodziny i którego miejsce pobytu jest nieznane;
5. podkreśla, że władze kubańskie muszą absolutnie wsłuchiwać się w żądania dotyczące praw obywatelskich i politycznych, wolności i demokracji oraz reagować na nie, a także angażować się w pluralistyczny dialog narodowy o modernizacji i demokratyzacji kraju, tak aby podjąć wszelkie środki niezbędne do przeprowadzenia tak potrzebnych wewnętrznych reform gospodarczych i jednocześnie zapewnić przestrzeganie praw politycznych, obywatelskich, gospodarczych, społecznych i kulturalnych ludności oraz skuteczną reakcję na pandemię COVID-19;
6. jest głęboko zaniepokojony ustaleniami Grupy Roboczej ONZ ds. Arbitralnych Zatrzymań dotyczącymi arbitralnego pozbawiania wolności na Kubie i ukazującymi systematyczny problem arbitralnych zatrzymań, co grupa robocza potwierdziła w sprawozdaniach nr 12/2017, 55/2017, 64/2017, 59/2018, 66/2018, 63/2019 i 4/2020;
7. potępia władze kubańskie za brak poszanowania praw człowieka i wolności zapisanych w powszechnych konwencjach praw człowieka, w szczególności wolności zgromadzeń, prasy i wypowiedzi zarówno w internecie, jak i poza nim, a także za represje wobec wszelkich form demokratycznego wyrazu i brak przestrzeni dla pluralistycznego udziału obywateli w życiu politycznym; wzywa UE, aby je publicznie potępiła; ubolewa nad niedawnym przyjęciem dekretu z mocą ustawy nr 35 i rezolucji nr 105, które zapewniają liczne i zgodne z prawem możliwości kryminalizacji osób biorących udział w legalnych pokojowych protestach przez kontrolowanie środków telekomunikacji, co toruje drogę do nowych metod represji; wzywa władze kubańskie do dostosowania ram prawnych do prawa międzynarodowego oraz do uchylenia dekretu z mocą ustawy nr 35 i wszelkich innych przepisów ograniczających podstawowe wolności obywateli;
8. jest zaniepokojony godną ubolewania sytuacją zatrzymanych i stałym brakiem warunków gwarantujących niezawisłość sądów; domaga się, aby zatrzymani mieli dostęp do sprawiedliwych procesów i możliwość poddania się niezależnej ocenie medycznej, aby otrzymywali odpowiednią żywność i wodę oraz mieli prawo do połączeń telefonicznych i regularnych wizyt rodzin, przyjaciół, dziennikarzy i dyplomatów; wzywa do przeprowadzenia skutecznych dochodzeń karnych i administracyjnych, aby zidentyfikować, oskarżyć i ukarać osoby odpowiedzialne za tortury i maltretowanie;
9. wzywa władze kubańskie do zastosowania się do zaleceń IACHR a Wysokiego Komisarza NZ ds. Praw Człowieka do zaangażowania się w konstruktywny dialog z prawdziwym społeczeństwem obywatelskim; apeluje do Kuby o natychmiastowe umożliwienie specjalnemu sprawozdawcy ONZ ds. promocji i ochrony prawa do wolności wyrażania opinii oraz wolności wypowiedzi, specjalnemu sprawozdawcy ONZ ds. obrońców praw człowieka i niezależnym organizacjom praw człowieka wjazdu do kraju w celu udokumentowania sytuacji w zakresie praw człowieka oraz monitorowania i obserwowania zbliżających się procesów sądowych setek działaczy i zwykłych Kubańczyków, którzy pozostają w areszcie; wzywa UE do obserwowania tych procesów i odwiedzania więźniów politycznych w więzieniach;
10. ubolewa, że pomimo PDCA stan demokracji nie poprawił się, a sytuacja w zakresie praw człowieka na Kubie nawet się pogorszyła; podkreśla, że od momentu wejścia umowy w życie Kuba systematycznie narusza jej podstawowe postanowienia; głęboko ubolewa nad brakiem zaangażowania i woli kubańskiego reżimu, by dążyć do osiągnięcia nawet minimalnych postępów w zakresie zmian lub otwartych kanałów, które mogłyby umożliwić zreformowanie ustroju;

Czwartek, 16 września 2021 r.

11. podkreśla, że wbrew PDCA kubańskim i niezależnym europejskim organizacjom społeczeństwa obywatelskiego systematycznie uniemożliwia się udział w dialogu o prawach człowieka między Kubą a Unią Europejską w szerszym kontekście dialogu dotyczącego praw człowieka w ramach PDCA, jak na przykład w dialogu, który odbył się 26 lutego 2021 r.; przypomina przy tej okazji, że każdy dialog między Unią Europejską a kubańskim społeczeństwem obywatelskim oraz możliwości finansowania muszą obejmować wszystkie organizacje społeczeństwa obywatelskiego bez żadnych ograniczeń;
12. przypomina o swoim zdecydowanym poparciu dla wszystkich obrońców praw człowieka na Kubie i ich pracy; wzywa delegaturę UE i przedstawicielstwa państw członkowskich w tym kraju, aby znacznie zwiększyły poparcie dla prawdziwego i niezależnego społeczeństwa obywatelskiego w kontaktach z władzami kubańskimi oraz wykorzystywały wszystkie dostępne instrumenty w celu wzmocnienia działań obrońców praw człowieka;
13. uważa, że ostatnie represyjne działania władz kubańskich wobec obywateli wpisują się w ciągłe i systematyczne działania przeciwko więźniom sumienia, obrońcom praw człowieka, dysydentom, opozycjonistom, działaczom społeczeństwa obywatelskiego, artystom i dziennikarzom i wszystkie one dodatkowo naruszają PDCA;
14. przypomina, że PDCA zawiera klauzulę praw człowieka, tj. standardowy i zasadniczy element umów międzynarodowych zawieranych przez UE, umożliwiającą zawieszenie umowy w razie naruszeń postanowień o prawach człowieka; wzywa Unię Europejską do uruchomienia art. 85 ust. 3b w celu natychmiastowego zwołania posiedzenia wspólnego komitetu w związku z naruszeniem umowy przez rząd kubański, które stanowi szczególnie pilną sprawę;
15. wzywa Radę do jak najszybszego zastosowania przepisów unijnej ustawy Magnickiego ⁽⁶⁾ i przyjęcia sankcji wobec osób odpowiedzialnych za łamanie praw człowieka na Kubie;
16. wyraża głębokie ubolewanie nad faktem, że władze kubańskie odmówiły zezwolenia delegacjom Parlamentu na wyjazd na Kubę, mimo że Parlament wyraził zgodę na zawarcie PDCA; wzywa władze do natychmiastowego wydania zezwolenia na wyjazd delegacji do kraju;
17. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji rządowi i Zgromadzeniu Narodowemu Władzy Ludowej Kuby, wiceprzewodniczącemu Komisji / wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Komisji, Specjalnemu Przedstawicielowi Unii Europejskiej ds. Praw Człowieka, rządowi i parlamentom państw członkowskich, Wysokiemu Komisarzowi NZ ds. Praw Człowieka oraz rządowi państw członkowskich Wspólnoty Państw Ameryki Łacińskiej i Karaibów.

⁽⁶⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2020/1998 z dnia 7 grudnia 2020 r. w sprawie środków ograniczających stosowanych w sytuacji poważnych pogwałceń i naruszeń praw człowieka, Dz.U. L 410 I z 7.12.2020, s. 1.